

Tapaturma-asiain korvauslautakunta (Tako) on lakisääteinen elin, jonka tehtävänä on edistää työtapaturma- ja ammattitautilain mukaisen korvaustoimen yhtenäisyyttä antamalla yleisohjeita ja lausuntoja. Takon toimintaa säännellään työtapaturma- ja ammattitautilain (459/2015) 123 §:ssä, 261 §:ssä ja 29 luvussa, valtioneuvoston asetuksessa tapaturma-asiain korvauslautakunnasta (1468/2015) sekä sosiaali- ja terveystieteiden ministeriön asetuksessa tapaturma-asiain korvauslautakunnan lausunnon pyytämisestä (1568/2015).

Käsitärinän aiheuttamat sairaudet

Työterveyslaitoksen työryhmä (Käsitärinän terveysvaikutukset) on antanut uusia suosituksia (liite), jotka koskevat käsitärinän aiheuttamia sairauksia. Tässä ohjeessa kerrotaan, miten suositusten osalta menetellään korvausasian käsittelyssä.

1. Tärinätaudin diagnosointi

Käsitärinän aiheuttaman valkosormisuusoireen (Raynaud'n oire) diagnosoinnissa on käytetty sormiplotysmografiatutkimusta. Suomessa on ollut käytössä yksi laite ja se on ollut Työterveyslaitoksella Helsingissä. Laitteen sertifikaatti päättyi 26.5.2024 ja valmistaja ei uusinnut sertifiointia.

Ammattitautikäsittelyssä huomioidaan työryhmän ehdotukset tärinäaltistuksen määrän arvioinnista sekä erotteludiagnostiikasta. Jatkossa diagnoosiin liittyvä valkosormisuusoire arvioidaan valokuvista, jotka on otettu valkosormisuuskohdauksen tai sormien/käsien värimuutoksien yhteydessä.

Vakuutettu esittää kuvat lääkärille, joka tallentaa kuvat potilaskertomusjärjestelmään värillisenä. Jos valkosormisuusoire ilmenee lääkärin

vastaanotolla, otetaan kuvat käynnin yhteydessä ja tallennetaan samaan tapaan potilaskertomusjärjestelmään. Kuvat tulee ottaa molemmista käsistä sekä kämmenettä selkäpuolelta. Vähintään yhdessä valokuvassa tulee näkyä kasvot, jotta henkilö voidaan tunnistaa. Tärinätaudin ammattitautikäsitelyssä vakuutuslaitoksella tulee olla valokuvat käytettävissä osana lääketieteellistä selvitystä.

Vakuutuslaitoksen tulee tiedottaa mahdollisuuksien mukaan terveydenhuollon toimijoita ja työnantajia muuttuneesta diagnostiikasta.

Tärinätaudin ammattitautikäsitelyssä noudatetaan muilta osin Takon antamaa ammattitautiohjetta ([16.11.2020](#)).

2. Yläraajan monihermovaurio (neuropatia)

Ammattitautiluettelossa mainitaan fysikaalisten tekijöiden kohdalla käsitärinän aiheuttaman yläraajan monihermovaurio. Suomessa tätä sairautta ei ole tyypillisesti diagnosoitu tärinän aiheuttamaksi ammattitaudiksi ilman että samanaikaisesti olisi todettavissa valkosormisuuusoire. Työryhmä toteaa, että käsitärinäaltistumisen aiheuttamasta sensorineuraalisesta vauriosta (polyneuropatia) on näyttöä siten, että ammattitautilainsäädännön vaatima kaksinkertainen riski toteutuu. Näin ollen työryhmä suosittelee, että jatkossa tärinätautiin liittyvä polyneuropatia voidaan diagnosoida ammattitaudiksi riippumatta siitä, onko tutkittavalla todettu valkosormisuutta. Jos vakuutetun yläraajaoireiden perusteella herää epäily työperäisen käsitärinäaltistumisen aiheuttamasta yläraajan/yläraajojen perifeerisestä sensorineuraalisesta polyneuropatiasta, suosituksessa ehdotetaan, että vakuutettu lähetetään jatkoselvityksiin alueelliselle työlääkätieteen poliklinikalle tai Työterveyslaitokselle Helsinkiin.

Polyneuropatian korvaamisesta ammattitautina ilman samanaikaisesti todettua valkosormisuuusoireyhtymää ei ole korvauskäytäntöä, jonka vuoksi

vakuutuslaitoksen tulee pyytää edellä mainittujen tutkimusten jälkeen sairauden korvattavuudesta Takon lausunto.

3. Rannekanavaoireyhtymä käsitärinän seurauksena

Kolmantena suosituksena työryhmä esittää että, rannekanavaoireyhtymä voitaisiin diagnosoida käsitärinään liittyväksi ammattitaudiksi suosituksessa esitetyin kriteerein.

Rannekanavaoireyhtymän korvaamisesta ammattitautina on erikseen säädetty työtapaturma- ja ammattitautilain 29 §:ssä ja siinä käsitärinää ei ole mainittu altisteena. Myöskään ammattitauluettelossa ei ole mainittu fysikaalisissa tekijöissä tärinän aiheuttamana tyypillisenä sairauden muotona rannekanavaoireyhtymää. Näin ollen arvioitavaksi tulee ammattitaudeissa edellytetyn kaksiportaisen syy-yhteyden osalta yksilötason syy-yhteyden lisäksi yleisen tason syy-yhteys.

Edellä mainittu huomioon ottaen vakuutuslaitoksen tulee pyytää asiasta Takon lausunto, jos vakuutuslaitokselle esitetään ammattitaudiksi rannekanavaoireyhtymää tärinän aiheuttamana sairautena.

LIITE Käsitärinän terveysvaikutukset -työryhmän suositukset